

האם הקהילה החרדית תוכל לשרת בצבא ולהישאר חרדית?

16.03.2025 | ארי סינגר | written by תא"ל מיל

סיכום מנהלים

הצורך בגיוס חרדים הוא תנאי הכרחי להיות צה"ל צבא העם, מקור עוצמתו של הצבא והסיבה לאמון הגדול שצה"ל זוכה לו בכל חלקי החברה הישראלית. שיקול זה הוא מעבר לראייה הצרה של גיוס חרדים כפתרון לחלוקה שוויונית של הנטל. מלחמת "חרבות ברזל" חידדה את הצורך בסד"כ נוסף בסדיר ובמילואים, ומהווה תמריץ לצבא לעשות את ההתאמות הנדרשות לאפשר לחרדים להתגייס ולהשתחרר חרדים ולחזור לקהילה שממנה יצאו.

נכון להיום, בהיעדר חוק אחר, "גזרת הגיוס" והחשש מסנקציות מוסדיות ואישיות יכולים להוות תמריץ להנהגה החרדית (הרבנית והפוליטית) להתגמש ביחס לגיוס. אחד המעכבים שנדון בו בנייר זה הוא ההתנגשות בין ערכי המדינה והציונות וערכי החברה החרדית, המביאה **לחוסר אמון** מובנה ולחשדנות בנוגע לכוונות הנסותרות בגיוס חרדים לצבא והפיכתם מחרדים לציונים.

בנוסף, קיים חשש שגיוס לצבא יפגע בעולם התורה שנבנה בעמל רב לאחר שנחרב בשואה. עולם התורה הוא המקיים את העולם ושומר על עם ישראל, ופגיעה בעם ישראל תפגע בביטחון.

גיוס חרדים לצבא הוא תהליך חברתי ארוך שאי אפשר להצליח בו בכפייה בעזרת פלוגות משטרה צבאית. התהליך יהיה רב-ערוצי עם ההנהגה הרבנית (לגווייה), ההנהגה הפוליטית וה"רחוב" החרדי. כמו בתהליכים חברתיים רבים לפעמים השינויים מגיעים מלמטה, ודי לחכימא ברמיזא.

ואכן, הקהילה החרדית תוכל לשרת בצבא ולהישאר חרדית. האתגר הגדול הוא היכולת לגרום לכך שהשירות הצבאי יהיה למסלול לגיטימי בעיני הקהילה החרדית למי שאין תורתו אומנותו.

נייר זה מרכז המלצות לבניית האמון בין הציבור החרדי לצה"ל, וביניהן:

- מעבר להקפדה מחמירה על קיום המצוות (אוכל, תפילות, לימוד, מגדריות), יש לייצר אווירה חרדית.
- הקמת ועדת רבנים מהקהילות השונות של הציבור החרדי להתייעצות, עם סמכויות בקרה. ועדה זו יכולה לעבוד בצורה גלויה או דיסקרטית. ועדה זו תעסוק בין השאר בנושאים הבאים:

▪ א. **המלצות** בנוגע למנהגים השונים בקהילות שונות (למשל זמנים לפי שיטת ר"ת, טבילה יומית במקווה).

- ב. אישור התוכניות התורניות והחינוכיות המועברות לחיילים החרדים.
 - ג. שותפות בתחקירים ולמידה בנושאים ותקלות שעולים כתוצאה מהשירות.
3. מינוי יועץ רמטכ"ל לענייני חרדים, כפוף לרמטכ"ל ולמשרד הביטחון, שיוכל לפתח ערוצי תקשורת לחברה החרדית, לחברה הישראלית, לגורמי ממשל ולאקדמיה, ועם סמכות ואחריות מול גורמי צבא (אכ"א, זרועות, דו"ץ).
 4. תוכנית דוברות הן לחברה החרדית והן לחברה הישראלית.
 5. תוכנית לשמירה על זהות חרדית במהלך השירות (כגון בגדי שבת בתפילה או בסעודת שבת כשלא נמצאים בפעילות מבצעית).
 6. תוכנית לקשר עם המשפחות במהלך השירות (חתימה לקשר גם במקום שהמשפחה אינה רוצה או שהחייל אינו רוצה).
 7. תוכנית "בחזרה לקהילה" לקראת סוף השירות.

לקריאת המאמר במלואו